

ONSDAG 2. SEPTEMBER 2009 I AULA CLARA HOLST AUDITORIUM (46-118) I
SIGRID UNDSETH HUS, GIMLEMOEN 46, UIA CAMPUS, KRISTIANSAND, KL. 13:30
– 17:00

TÅLER BISTANDEN INNSYN?

Dette seminaret retter søkelyset mot behovet og formene for innsyn i bistanden, både blant givere og mottakere. Vi spør: Kan bedre innsyn i bistandsvirksomhet styrke dens resultater i form av økt fattigdomsreduksjon? Fører nødvendigvis økt innsyn til mindre korrupsjon? Kan økt innsyn gi et bedre kunnskapsgrunnlag for bistandsvirksomheten eller er det andre utfordringer og interesser som bistanden står overfor?

Et av de viktigste målene med bistanden over tid har vært å redusere fattigdommen i sør. Veien til målet er lang - omlag halvparten av verdens seks milliarder mennesker i fattigdom, de fleste på landsbygda i sør. Nær en milliard sulter. Reduksjonen i fattigdom har vært størst i land som har stor industriell vekst og som har utviklet egne utviklingsstrategier, som Kina og India. Fattigdommen i Afrika, som siden 1970 tallet har vært sterkt avhengig av bistand og råd fra IMF og Verdensbanken, er fortsatt omfattende og utsiktene til en radikal endring i nær fremtid er få.

Utfordringene for bistanden over tid har vært mange, noe som har preget fokus og utforming. Etter 1960- og 1970- tallets tro på staten som motor for fattige lands utvikling, ble 80-årene tiåret hvor markedet skulle være drivkraft. Deretter fulgte satsing på demokratiutvikling. Bistanden ble til enhver tid gitt til de land som fulgte givernes råd og krav. For å gi ny kraft til fattigdomsbekjempningen ble Tusenårsmålene lansert i 2000. I 2005 ble det gjennom Pariskonvensjonen besluttet at effektiviteten i bistanden bare kunne øke ved at land og stater i sør fikk større ansvar for sin egen utvikling.

Den nye bistandsmodellen baserer seg altså på økt tillit mellom bistandsgiver og mottaker, noe som krever større innsyn i bistandens prosesser, mål og (ring)virkninger, både i nord og i sør. Økt fokus på behov for innsyn har skapt rom for nye aktører innen bistands – og utviklingsfeltet, noe som blant annet har ført til etableringen av "Transparency International", en internasjonal organisasjon som bidrar til å styrke innsynet i bistandprosesser ved å sette et systematisk søkelys på korrupsjon.

Den nye bistandsmodellen har de siste årene blitt sterkt kritisert, både i Norge og Sverige, og i mottakerland, for å gi større rom for korrupsjon og ineffektivitet. Denne kritikken har vært rettet mot ulike aspekter både i giver- og mottakerland. For eksempel har evalueringer utført av Norad blitt kritisert for å være overfladiske og for å drive med "synsing" fremfor empirisk begrunnet forskning og uavhengige institusjoner eller personer etterlyses i evalueringsarbeidet. Er økt innsyn resultatet når NORAD og andre involverte bistandsorganer har ansvar for evaluering av egne tiltak? I Sverige har Riksrevisjonen kommet med kritikk av manglende muligheter til å måle effekten av statlig budsjettstøtte. Innsyn og mål av effekter etterspørres i forhold til norske og svenske NGOers virksomhet i Afrika og resultatene derfra. Korrupsjon i tilknytning til naturressursforvaltning som er et

prioritert arbeidsområde innen norsk bistand er blitt avdekket i flere land og NORAD har bl. annet krevd tilbakebetaling av bistandsmidler fra den tanzanianske staten.

Program

Kl. 13:30-13:45 Innledning ved møteleder Kjell Havnevik, professor UiA og forskningsleder Nordiska Afrikainstituttet

Kl. 13:45 – 15:20 Panelpresentasjoner

Asbjørn Eidhammer, leder for NORADs evalueringsavdeling; "Passer bukken havresekken? Er NORADs evalueringsvirksomhet et godt redskap for innsyn i den nye bistandsmodellen?"

Carin Norberg, Direktør Nordiske Afrikainstituttet, tidligere Transparency International, Berlin; "Kan korrupsjonen i bistanden reduseres gjennom økt innsyn? Erfaringer fra virksomheten til Transparency Insternational".

Ian Bryceson, professor, UMB, Ås, "Er korrupsjonen i naturressursforvaltningsstøtten i sør et resultat av dårlig innsyn i mottakerlandene, eller er det resultat av en systemfeil?"

Stein Kristiansen, professor UiA, " Kan økt innsyn gi et bedre kunnskapsgrunnlag for bistanden?"

Pause 15.20 – 15.45.

15.45 – 1700: Spørsmål og diskusjon

Kort om bidragsyterne

Asbjørn Eidhammer er leder for NORADs evalueringsavdeling , er tidligere norsk ambassadør i Malawi og har dessuten lang erfaring fra arbeid i frivillige organisasjoner med fokus på Afrika.

Carin Norberg er direktør for Nordiske Afrikainstituttet i Uppsala, og har tidligere vært visedirektør for Sveriges bistandsorgan, Sida, og senior advisor i Transparency International, Berlin.

Ian Bryceson er professor ved NORAGRIC, UMB, Ås, og har tidligere arbeidet ved Universitetet i Dar es Salaam, Tanzania og i NORAD med fokus på miljø, marinbiologi og naturressursforvaltning.

Stein Kristiansen er professor ved UiA, Institutt for Ökonomi, og har over lengre tiden drevet forskning i Tanzania og Indonesia med fokus governance og korrupsjon.

Kjell Havnevik er professor ved UiA og seniorforsker ved Nordiske Afrikainstituttet, Uppsala. Han har tidligere arbeidet ved CMI, Bergen, Universitetet i Dar es Salaam og Sveriges Landbruksuniversitet, Uppsala med fokus på bistand, landsbygdsutvikling og naturressursforvaltning.

For ytterligere informasjon

For ytterligere informasjon om seminaret vennligst kontakt Kjell Havnevik, (kjell.havnevik@nai.uu.se), tlf 0046 18 56 22 55.